

перевагу, а також попросити їх вибрати один із наступних можливих варіантів їх обстеження: лише за участю офіцерів-чоловіків; лише за участю жінок-офіцерів.

Отже, спілкуючись із трансгендерними людьми, поліцейські повинні враховувати їх потреби та занепокоєння, одночасно забезпечуючи безпеку поліцейських та затриманих, а також необхідність законного та ретельного обстеження.

Підводячи підсумок потрібно зазначити, що з огляду на конкретні потреби кожної трансгендерної людини, такі особи потребують індивідуального підходу. З цією метою поліцейський повинен визначити найкращий можливий спосіб дій, щоб забезпечити повагу гідності людини, яку перевіряють.

1. Про Національну поліцію України: Закон України від 02.07.2015 року № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення, від 7 грудня 1984 року, № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text>

3. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII. URL: https://kodeksy.com.ua/osnovi_zakonodavstva_ukrayini_pro_ohoronu_zdorovya/51.htm

Махтура Катерина Сергіївна,
слухач магістратури
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРЕВЕНТИВНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ

Забезпечення правопорядку є одним із найголовніших завдань кожної держави. Закон, який закріплює певні права та свободи людини, без належної, у тому числі й примусової, підтримки з боку держави втрачає свою всесильність. Не допускати правопорушень і вчасно реагувати на них – це позитивне зобов'язання публічної влади у сфері захисту прав людини та громадянина. Ця функція держави покладається на правоохоронні органи, в Україні одним із таких є Національна поліція.

Діяльність поліції пов'язана із можливістю широкого вжиття заходів адміністративного примусу. Невід'ємною складовою системи методів публічного управління суспільством є метод примусу, що належить до найжорсткіших засобів впливу. Саме тому посадові особи органів публічного

управління застосовують примус зазвичай разом з іншими управлінськими прийомами. Авторитарність цього методу незаперечна, проте нині немає жодної держави, яка б не використовувала його як найнеобхідніший засіб управління своїми справами. Саме поліція разом з іншими суб'єктами наділена можливістю притягнення до адміністративної відповідальності осіб, що порушують законодавство.

Закон України «Про Національну поліцію» визначає, що Національна поліція України (поліція) є центральним органом виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки й порядку [1].

Для забезпечення правопорядку в суспільстві органи поліції наділені повноваженнями здійснювати поліцейські заходи. Національне законодавство визначає поліцейський захід як дію або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини й застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень (ч. 1 ст. 29 Закону).

Поліцейський захід - це дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень [2, с. 48].

Термін «превентивні заходи» означає попереджувальні (профілактичні, запобіжні) дії. Попередження злочинності - один з головних напрямів сьогодення в діяльності держави й суспільства в боротьбі із цим явищем. В українському законодавстві превентивним заходам відводиться суттєва роль. Так, згідно із Законом України «Про Національну поліцію» поліція для виконання покладених на неї завдань вживає заходів реагування на правопорушення, визначені Кодексом України про адміністративні правопорушення та Кримінальним процесуальним кодексом України. Для охорони прав і свобод людини, запобігання загрозам публічній безпеці і порядку або припинення їх порушення також застосовує в межах своєї компетенції поліцейські превентивні заходи [2, с. 49].

Статтею 30 Закону України «Про Національну поліцію» поняття поліцейських заходів подано за допомогою наступного формулювання «заходи реагування на правопорушення, визначені Кодексом України про адміністративні правопорушення та Кримінальним процесуальним кодексом України, на підставі та в порядку, визначених законом» [3-4]. При цьому поліцейські заходи поділені на поліцейські превентивні та заходи примусу[1].

У науково-практичному коментарі до ст. 29 Закону України «Про Національну поліцію» поліцейські заходи ототожнюють з поняттям «засобів».

Узагалі категорія «поліцейські заходи» є новою для українського законодавства, тож з'ясування її змісту викликало жвавий інтерес серед як

науковців, так і практиків. Основне питання стосується співвідношення таких заходів з уже добре відомою та дослідженою категорією в науці адміністративного права, як заходи адміністративного примусу. У юридичній літературі під адміністративно-примусовими розуміють передбачені адміністративно-правовими нормами заходи морального, майнового, особистісного й іншого характеру, що здійснюються органами публічного адміністрування з метою запобігання правопорушенням і припинення правопорушень, притягнення винних до відповідальності.

Аналіз наукових праць дає змогу виділити такі ознаки адміністративно-примусових заходів:

- їх застосування поєднане із широким використанням виховних засобів і активним формуванням правосвідомості;

- використовується з метою охорони суспільних відносин, що виникають у цій сфері публічного адміністрування; можуть бути застосовані не лише у зв'язку з учиненням правопорушень, а й у разі їх відсутності коли їм необхідно забезпечити громадський порядок і громадську безпеку;

- застосовуються публічними органами та їх посадовими особами й лише інколи судами (суддями) та представниками окремих об'єднань громадян з метою забезпечення потрібної поведінки;

- за змістом значно ширші за адміністративну відповідальність; застосовуються саме в примусовому порядку, тобто незалежно від волі й бажання суб'єкта, до якого застосовується; порядок їх застосування регулюється, як правило, нормами адміністративного права, що включають норми адміністративного законодавства або адміністративно-правові норми актів органів виконавчої влади [5, с. 191; 6, с. 135; 7, с. 3–5; 8, с. 37].

Отже, превентивна діяльність здійснюється поліцейськими в процесі профілактики та запобігання вчиненню правопорушень, в ході реалізації профілактичного контролю стосовно додержанням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо дітей, забезпечення безпеки дорожнього руху, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства й держави, протидії злочинності, організації роботи дозвільної системи, запобігання та припинення насильства в сім'ї тощо. Перелік превентивних заходів поліцією на цьому не обмежується, він є доволі невичерпним та необмеженим.

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379.

2. Петков С.В., Лошицький М.В., Манжула А.А. Науково-практичний коментар Закону України “Про Національну поліцію”. К.:, 2015. - 240 с.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (зі змінами і допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 23.05.2021)

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

5. Іванникова В.В. Адміністративний примус: суть та визначення. Вісник

Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2011. № 2. С. 190–197.

6. Ракша Н.С., Червоненко Г.О. Адміністративний примус у системі забезпечення права громадян на освіту як запорука національної безпеки України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 2 (1). С. 134–141.

7. Битяк Ю.П., Зуй В.В., Комзюк А.Т. Переконавання і примус у державному управлінні. Адміністративна відповідальність : конспект лекцій. Харків : Укр. юрид. академія, 1994. 34 с. С. 3–5.

8. Припутень Д.С. Поняття та особливості примусу у службовому праві України, не пов'язаного із юридичною відповідальністю. Journal «ScienceRise: Juridical Science». 2018. № 2 (4). С. 36–41

9. Семерей Б. В. Адміністративно-правові засади реалізації принципу відкритості та прозорості у діяльності Національної поліції України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2017. 19 с.

10. Чирик С. В. Принципи адміністративної діяльності патрульної поліції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2018. 15 с.

Куктенко Альвіна Сергіївна,
слухач магістратури
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Якість та безпека життя це одна з найважливіших цілей людства протягом всього існування. З часом, значення безпеки, її місце в суспільстві невпинно зростає. Гарантована безпека – пріоритет сучасності. Досягнення стану громадської безпеки можливе за умов проведення єдиної державної політики направленої на реалізацію системи заходів економічного, політичного, організаційного та іншого характеру. Спільні зусилля із залученням всіх керівних ланок і суб'єктів господарювання здатні усунути чи запобігти виникненню надзвичайних ситуацій. Вдосконалення системи правових норм створюють та підтримують необхідний рівень громадської безпеки. Враховуючи негативні наслідки аварій, катастроф та стихійних лих з метою мінімізації цих наслідків, формуються або перетворюються органи забезпечення громадської безпеки. На нашу думку, дослідження тема забезпечення порядку в умовах надзвичайних ситуацій є достатньо актуальною на сьогоднішній день на тлі подій, які відбуваються в усьому світі.

Дану тематику вивчали наступні науковці: В. Авер'янов, С. Алексеева, М. Бажанов, О. Бандурка, Ю. Битяк, Е. Додина, Л. Коваль, В. Олійник, В. Тацій, Ю. Тодика, О. Яценко та ін.